

Des del 'lobby'

Vicenç Villatoro

A Catalunya, hi ha unes quantes persones que des de fa molt de temps escrivim articles a favor del dret d'Israel a existir i advertint del caràcter totalitari i ultra d'allò que anomenem convencionalment integriste islàmic. La major part d'aquestes persones ens considerem catalanistes i militem en el que podríem anomenar la radicalitat democràtica. Les nostres posicions són molt semblants a les que tenen articulistes dels principals països europeus –penso sobretot en Itàlia i en la línia editorial del *Corriere della Sera*, per posar un exemple no gens marginal– i a les d'alguns intel·lectuals israelians d'enorme prestigi, compromesos amb la pau i la democràcia.

Però per alguna estranya distorsió, aquestes posicions –normals i fins i tot hegemòniques en molts països occidentals– resulta que a Catalunya són considerades excèntriques i hi ha qui parla de l'existència d'una mena de *lobby* sionista a Catalunya. Evidentment, les persones que mantenim aquestes posicions, que en molts casos ens coneixem i fins i tot tenim una amistat personal prèvia i paral·lela a les nostres posicions polítiques, no tenim cap estructura de coordinació ni d'organització, cadascú fa els articles que vol i on vol, no estem ni a les ordres de ningú ni ningú no ens finança. Per tant, no som en cap cas un grup organitzat de pressió. Però el terme s'ha dit i s'ha escrit últimament i d'una forma que em sembla significativa, més enllà de la qüestió estrictament personal.

En primer lloc, parlar de *lobby sionista* perquè uns quants articulistes defensem el dret d'Israel a existir no és gens casual. Per al pensament antisemita dels segles XIX i XX, la maldat dels jueus i dels seus amics desembocava naturalment en la conspiració, en el pla secret i organitzat. La idea de conspiració sionista és consubstancial a l'antisemitisme, està en els textos de Hitler, està en els *Protocols dels Savis de Sió*, està en la idea franquista de la *conjura judeo-masònica*. Els qui escriuen a favor del Barça, dels tibetans o dels palestins, de la colombofília o del tabac no seran presentats mai com un *lobby*. El terme es fa servir només quan es parla dels jueus i d'Israel perquè hi ha al darrere –conscientment o no– la idea de la conspiració i del pla secret, el vell tòpic antisemita de la conjura.

Però, a més, resulta que a hores d'ara hi ha gent sorpresa i escandalitzada perquè alguns dels qui defensem el dret d'Israel a existir siguem catalanistes i no considerem en absolut que les dues coses són incompatibles. Al contrari. Això ha sobtat alguns nuclis liberals espanyols, conversos recentment a la israelofília per raons ben diferents, que ens vénen a dir que no és possible ser al mateix temps simpatitzant d'Israel i nacionalista català. Per tant, alguns ens acusen per sota el nas de

ser impostors en el nostre filosemitisme. Paral·lelament, simètricament, alguns sectors catalanistes ens diuen exactament el mateix: no és possible ser catalanista i defensor del dret d'Israel a existir, per tant els qui diuen que sou les dues coses ens esteu enganyant, i de fet ens acusen de ser impostors en el nostre catalanisme.

D'aquestes dues actituds, personalment em molesta més la segona. La primera, la dels nous conversos a la causa d'Israel, ja s'ho faran. Em sap més greu que algú es consideri amb el dret a expulsar del catalanisme una sèrie de persones perquè defensem l'existència d'Israel, des de posicions de radicalitat democràtica. Perquè si s'acaba considerant contradictori ser catalanista i creure en el dret d'Israel a existir, el catalanisme es convertiria en una cosa inquietant, contrària a la seva tradició al llarg de cent anys i contrària als que han estat els seus valors fundacionals.

En el penúltim tombant de segle, el catalanisme va néixer com l'expressió d'una voluntat europea, com un afany de modernitat i d'acostament als països occidentals industrialitzats. Per això catalanisme i modernisme van tan lligats: Catalunya vol ser com Anglaterra, com Holanda, un país modern, democràtic, liberal, de capes mitjanes, que creu en l'esforç personal i la creació de riquesa. Per això durant cent anys, el catalanisme rep del pensament integrista espanyol acusacions d'un cert ressò antisemita. Contra la modernitat, contra l'economicisme, contra els valors de les democràcies occidentals.

Des de fa temps, hi ha qui vol trencar amb aquesta tradició del catalanisme –europeista, occidentalista, democràtica– i el vol convertir en un moviment populista a la manera llatinoamericana o el vol fer lligar amb posicions antiocci-

dentials, antiliberals, que són precisament aquelles contra les que el primer catalanisme va reaccionar. Durant cent anys hem cregut que ser catalanista era estar sempre a favor de la democràcia i no simpatitzar ni contemporitzar amb cap mena de totalitarisme. Ara hi ha algunes propostes de canviar la naturalesa profunda del catalanisme. Jo crec que són propostes superestructurals, minoritàries. Que el veritable catalanisme popular defensa els valors de sempre: les democràcies occidentals, el propi esforç, la responsabilitat individual. Evidentment, si el nacionalisme català derivés cap al populisme, cap al refús dels valors occidentals, cap a la tolerància amb el totalitarisme i l'antisemitisme –si es permet la redundància–, ser catalanista i creure en el dret d'Israel a existir esdevindria incompatible. Però jo no crec que el catalanisme sigui això. No crec que aquesta derivada triomfi. No crec que el catalanisme hagi donat una volta com un mitjó i sigui ara el contrari del que ha estat. És alguna cosa més que una esperança.

Alguns sectors catalanistes creuen que no és possible ser catalanista i defensor del dret d'Israel a existir.